

Pályamű

A Bírósági Közlöny 2016/4. számában megjelent, 201/2016. (V. 6.) OBHE számú határozattal a Debreceni Ítéltábla büntető kollégiumvezetői tisztségének betöltésére kiírt pályázathoz.

Dr. Elek Balázs

„A nemzet törvényhozása a bírót egy magas piedesztálra emelte. A törvénynek rendelkezésein átszűrődik a nemzet parancsa: tisztelet a bírónak. A bíró felett nem áll semmi más hatalom. Az igazság kimondása van reá bízva, de ne feledjük soha, hogy az igazság nagyon kényes. Minden földi indulat meghomályosítja. Az Isten irgalmassága kell, hogy a bírói ítéletben megnyilatkozzék.”

Erdélyi Sándor igazságügyi miniszter beszéde a Debreceni Ítéletábra épületének átadásán rendezett díszülésen, 1897. január 03. napján

A Debreceni Ítéletábra büntető ügyszakos kollégiumvezetői tisztségének betöltésére kiírt pályázatnak szükségszerűen tartalmaznia kell a büntető kollégium működésével kapcsolatos terveket, valamint azok megvalósításának ütemezését.

A tervek megfogalmazásához alapot nyújtó intézményi önértékelés egyik lehetséges módszere a SWOT analízis, amelynek segítségével viszonylag könnyen lehet kiindulási helyzetképet alkotni, az európai uniós elvárások között is gyakran szerepel, tiszta struktúrát ad a helyzetértékeléshez, és az elkészített elemzés alapját képezheti a jövőbeli terveknek. Ennek megfelelően a pályázati kiírásban szereplő szempontok szerinti pályamű elkészítésekor az egyes alpontok megfogalmazása során kitérek a büntető kollégiummal kapcsolatos erősségekre (STRENGTH), gyengeségekre (WEAKNESS), lehetőségekre (OPPORTUNITY) és veszélyekre, kockázatokra (THREAT).

Igyekszem felsorakoztatni a büntető kollégium erős és gyenge pontjait, valamint azt, hogy a tervek megvalósítása során milyen emberi, tárgyi és pénzügyi erőforrásokat lehet mozgósítani, azaz mik a lehetőségek, és ezzel kapcsolatban milyen veszélyekre lehet számítani.

Az erősségek között érdemes számba venni, hogy mik azok a tényezők, amik a büntető kollégiumot sikeressé tehetik, illetve mik azok, amik ezen sikereket akadályozhatják. A lehetőségek körében a büntető kollégium számára kiaknázható körülményeket, míg az esetleges veszélyek körében a számunkra kedvezőtlen történéseket kell feltérképezni, hiszen enélkül megalapozott és megvalósítható tervek sem lehetnek. Az erősségek és gyengeségek a büntető kollégium belső jellemzőiből fakadnak, így a változtatás felelőssége is itt ragadható meg.

A lehetőségek és a veszélyek a külső környezetből erednek, amelyekre közvetlen ráhatásunk nincs, de azokhoz alkalmazkodni kell, egyben a kedvező alkalmakat ki kell használni.

Céljainkat is úgy fogalmazhatjuk meg, ha tudjuk, hogyan lehet az emberi, tárgyi és pénzügyi erőforrásokat jobban kihasználni, egyben gyengeségeket és a veszélyeket leküzdeni.

Célom a büntető kollégium munkájában a professzionalitás, időszerűség, hatékonyság, takarékoság és a tudományosan is megalapozott kimagasló szakmai színvonalú ítélkezés fenntartása és erősítése.

Jogsabályi rendelkezések, normatív keretek

A kollégiumvezető feladatait a jogszabályok egyértelműen meghatározzák. A legalapvetőbb rendelkezéseket az Alaptörvény 25-28 Cikkei tartalmazzák.

A bíróságokra a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) határoz meg szabályokat.

Az ítélőtáblai kollégium testületéről a Bszi. 154. §-a, kollégium feladatáról a Bszi. 155. §-a, míg a kollégiumvezető feladatáról a Bszi. 124. §-a rendelkezik. A kollégiumvezetőnek figyelemmel kell lenni az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által meghatározott stratégiai célokra, az OBH szabályzatokban foglaltakra, a Debreceni Ítélőtábla szervezeti és működési szabályzatából eredő feladat és felelősségi körökre, valamint a Debreceni Ítélőtábla Elnöke által megfogalmazott közép- és hosszútávú tervekre is.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének 2015. évi beszámolójából megállapíthatóan az OBH Elnökének stratégiai céljai a következők:

- a bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírák időszerűen és magas szakmai színvonalon ítélik meg,
- az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása, a tárgyi feltételek biztosítása, optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítélezés és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, a többi hivatásrenddel való együttműködés.

Mindezen normatív keretből kitűnik, hogy a kollégiumvezető részben szakmai, részben igazgatási tevékenységet is el kell, hogy lásson. A két feladatkört nem lehet különválasztani, hiszen egyes döntéseknek lehetnek szakmai és igazgatási relevanciái is. Mindez jelzi a kollégiumvezető azon egyik legfőbb kötelezettségét, hogy munkája során szoros együttműködésben kell dolgoznia az ítélőtábla elnökével, mint a helyi szintű legfőbb igazgatási vezetővel, az OBH Elnökével, a régióba tartozó kollégiumvezetőkkel, valamint a büntető kollégium tagjaival.

I. Ítélezés időszerűsége és megalapozottsága (az időszerűség javítása)

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által megfogalmazott bírósági szervezeti stratégiai cél, valamint a Debreceni Ítélőtábla Elnöke által megfogalmazott közép- és hosszútávú tervek között egyaránt szerepel, hogy a bíróságok, így a Debreceni Ítélőtábla alkotmányos kötelezettségét időszerű ítélezéssel teljesítse. Mindez következik a jelenleg hatályos büntetőeljárásról szóló törvény szabályaiból is.

Az OBH Elnöke 2015. június 23. napján meghirdette a „Zéró tolerancia az ügyhallgatással szemben, a szolgáltató bíróságért” programot, majd ezt követően a Debreceni Ítélőtábla elnöke ún. cselekvési tervet fogadott el. Ennek I. pontja rögzíti az ítélezés hatékonyságát befolyásoló problémás területek felhasználásával kapcsolatos

intézkedéseket és tartalmazza azokat a feladatokat is, amelyek a kollégiumvezető feladatai körébe tartozó igazgatási intézkedések mellett lehetővé teszik az ügyek ésszerű időn belül történő lefolytatását.

A kollégiumvezető feladata, hogy munkájával elősegítse azt, hogy az ítélezésben független bírák magas színvonalon, azonban időszerűen ítéelkezzenek, és a munkájuk hatékonyságát is javítsa.

A Debreceni Ítéeltábla büntető kollégiumának kollégiumvezetői elképzelései kapcsán a kiindulópontot a kollégium jelenlegi ítéelkezési helyzete adja, amelyhez érdemes áttekinteni a legfontosabb statisztikai mutatókat.

A büntető ügyek eloszlása pertartam szerint 2011. - 2015. évben

	Befejezett Összes					Folyamatban maradt ügyek 2015. dec. 31-én			
I. tanács	peres		nemperes		I. tanács	peres		nemperes	
0 - 3 hó	299	74,6%	1193	99,3%	0 - 3 hó	12	70,6%	8	100,0%
3 - 6 hó	83	20,7%	5	0,4%	3 - 6 hó	4	23,5%	0	0,0%
6 - 12 hó	15	3,7%	3	0,2%	6 - 12 hó	1	5,9%	0	0,0%
1 - 2 év	4	1,0%	0	0,0%	1 - 2 év	0	0,0%	0	0,0%
Összesen	401	100%	1201	100%	Összesen	17	100%	8	100%
II. tanács	peres		nemperes		II. tanács	peres		nemperes	
0 - 3 hó	231	61,8%	1119	99,5%	0 - 3 hó	5	41,7%	13	100,0%
3 - 6 hó	122	32,6%	6	0,5%	3 - 6 hó	6	50,0%	0	0,0%
6 - 12 hó	18	4,8%	0	0,0%	6 - 12 hó	1	8,3%	0	0,0%
1 - 2 év	3	0,8%	0	0,0%	1 - 2 év	0	0,0%	0	0,0%
Összesen	374	100%	1125	100%	Összesen	12	100%	13	100%
III. tanács	peres		nemperes		III. tanács	peres		nemperes	
0 - 3 hó	105	37,2%	1104	98,8%	0 - 3 hó	14	73,7%	11	91,7%
3 - 6 hó	122	43,3%	11	1,0%	3 - 6 hó	3	15,8%	0	0,0%
6 - 12 hó	44	15,6%	2	0,2%	6 - 12 hó	0	0,0%	1	8,3%
1 - 2 év	11	3,9%	0	0,0%	1 - 2 év	2	10,5%	0	0,0%
Összesen	282	100%	1117	100%	Összesen	19	100%	12	100%

Az ügyforgalmi adatok jól szemléltetik a Debreceni Ítéltábla büntető kollégiumának azon erősségét, hogy a másod- és harmadfokú ítélkezésében jelentős ügyhátralék nincs, az ítélkezés időszerű és viszonylag kevés az olyan ügy, amely egy éven túlra elhúzódik.

Célom az egy éven túli ügyek, és a hatályon kívül helyezett ügyek számának további csökkentése.

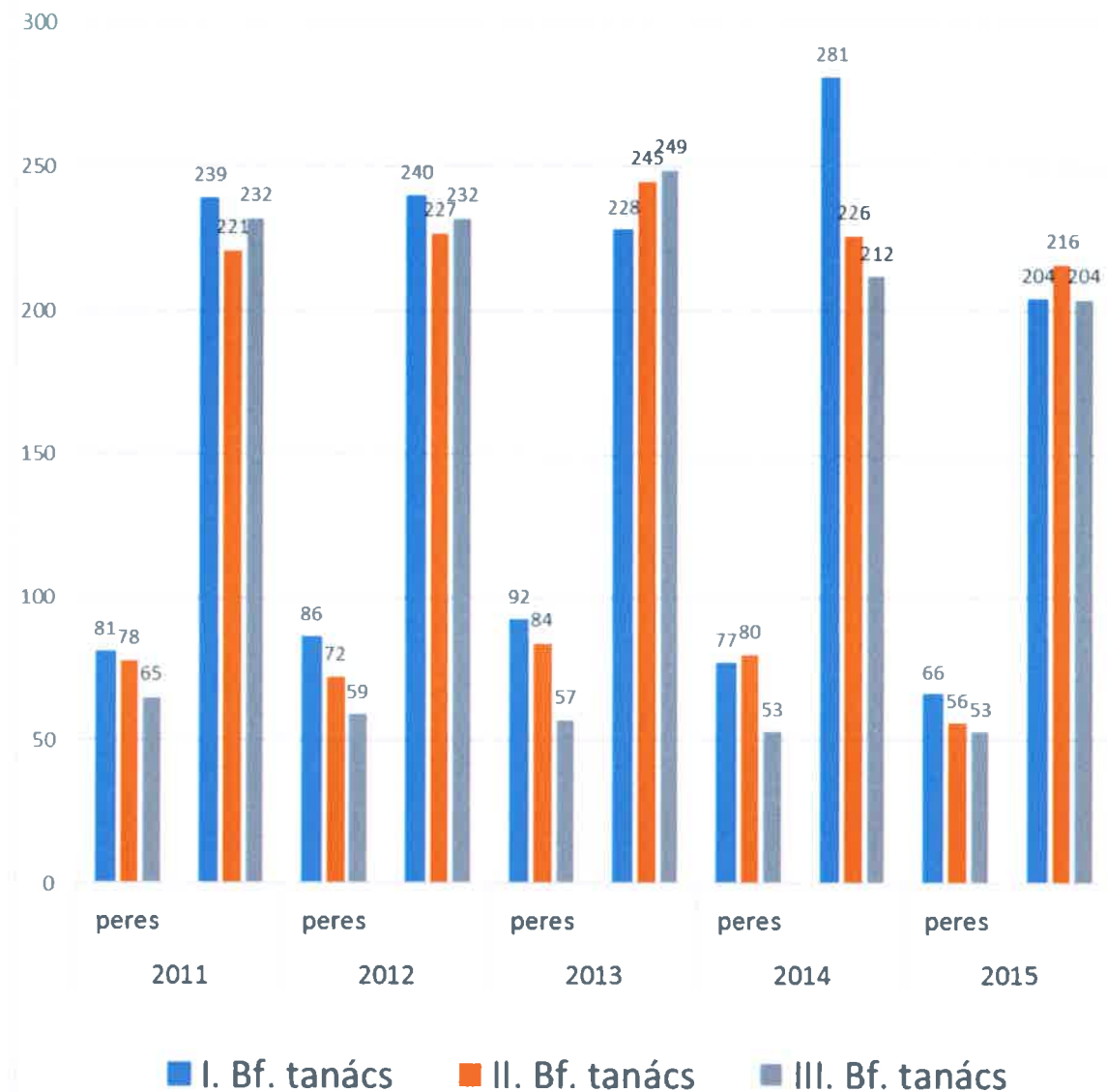
Az időszerűséget veszélyeztető tényező lehet az, ha más bíróságokon leterheltebb ügyforgalmi helyzet alakul ki, miközben a Debreceni Ítéltáblán adottak a lehetőségek arra, hogy ezen helyzet felszámolásában közreműködjön. A pillanatnyi ügyérkezési adatok ugyanis mindezt korántsem zárják ki. A Debreceni Ítéltábla büntető ügyszakos tanácsai 2014-2015-években így tanácsonként 50, a Fővárosi Ítéltáblára érkezett peres büntetőügyet fejeztek be.

Az időszerűséget rontja a másodfokú ítélkezés során az, ha a másodfokú tanácsok bizonyítást kénytelenek felvenni. Bizonyítás elrendelése esetén a büntetőügyeket tárgyalásra kell kitűzni, amely eljárási forma során szigorúbb szabályok vannak a terhelti jelenlétre, gyakrabban előfordul a tárgyalások halasztása és elnapolása.

Bármely szakterületen történő szakértői kirendelés hónapokra hátráltathatja az adott ügy befejezését. A bíróságok gyakran kiszolgáltatottak a szakértőknek, szakértői testületeknek, akik korlátozott kapacitásuk miatt nem tudják időben elkészíteni a szakvéleményüket. Terveim között szerepel a legfontosabb és leggyakrabban felmerülő szakkérdések körében a régióban kirendelhető szakértők felmérése, régiós szinten a pozitív és negatív tapasztalatok összegyűjtése, így az időszerű ítélkezés körében annak feltárása, hogy mely szakértők, szakértői testületek tudják a bíróságok által meghatározott határidőt leginkább tartani, amely felmérés eredményeként nem csupán a Debreceni Ítéltábla tanácsai körében gyorsulhat fel az ítélkezés, hanem a régióhoz tartozó törvényszékek és járásbíróságok is hasznosíthatják a pozitív tapasztalatokat. Nincs ugyanis akadálya annak, hogy a Debreceni Ítéltábla vagy a Debreceni Törvényszék például miskolci székhelyű szakértőt vagy szakértői intézetet rendeljen ki, ha ott a szakértői vélemény elkészülte hamarabb várható. Mindezen gondolatra a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás körénél is szükséges majd visszatérnem.

A Debreceni Ítéltábla ítélkezésének időszerűségével kapcsolatosan negatív tendenciákról nem lehet szólni, mindezt a statisztikai adatok jól szemléltetik. Az időszerű és hatékony ítélkezés fenntartásának az egyik kulcsa azonban hosszú távon az, hogy az egyes tanácsok között folyamatosan törekedni kell az aránytalan terhelés elkerülésére, ugyanis egy-egy nagy, illetve monstre ügy a munka arányosságát bármikor felboríthatja.

Érkezett büntető ügyek összehasonlítása tanácsonként

A kiegyensúlyozott munkahelyi légkörnek is az egyik feltétele, hogy az egyes bírák munkájában és tanácsok leterheltségében feltűnő aránytalanságok ne legyenek.

Az ítéletábra régiójában az egységes joggyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kívánom kísérni az ítéletábra és a törvényszék tanácsainak ítélkező tevékenységét, és a Kúriáról visszaérkezett harmadfokú és felülvizsgálati eljárásban hozott határozatokat is. A bármely okból iránymutatónak tekinthető határozatokat valamennyi büntető ügyszakos bíró részére igyekszem elektronikusan megküldeni. Az ítéletábra bírái számára a jelenleg már kialakult jó gyakorlatnak megfelelően a belső zárt hálózaton belül ezen döntéseket közzé kívánom tenni.

A fellebbezések elbírálása, valamint az elsőfokú döntést kívánó döntés a perújítások megengedhetősége és a kényszerintézkedések felülvizsgálata körében gyorsan, hatékonyan, magas szakmai színvonalon történik a Debreceni Ítéltáblán. Mindezt a Kúria másod-, harmadfokú határozatai és a csak rendkívül kis számban eredményes felülvizsgálati határozatok is jól szemléltetik.

2012-2015 között a Kúria felülvizsgálati peres határozatai

Debreceni Ítéltábla Tanácsok	hatályában fenntartva	megváltoztatás	jogorvoslat elutasítás	hatályon kívül helyező	Összes
Bf. I. tanács	13	6	34	1	54
Bf. II. tanács	10	6	32	3	51
Bf. III. tanács	8	0	25	0	33
Összes tanács	31	12	91	4	138

A törvényszékek büntetőkollégium vezetőivel együttműködve a törvényszékeken született iránymutató döntést tartalmazó jogerős határozatokat is érdemes, mint jó gyakorlatot megismertetni a régió ítélkező fórumaival. Mindennek jelentősége van a másodfokú, úgynevezett kasszációs jogkör gyakorlása szempontjából is, ugyanis minden lehetőséget meg kell teremteni arra, hogy a hatályon kívül helyezések száma csökkenjen. A rossz gyakorlat alapján esetenként szükségszerűen alkalmazandó hatályon kívül helyezésből adódó megismételt eljárás nem csak az időszerűséget rontja, hanem növeli az eljárás költségeit. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az elsőfokon eljáró bírák, illetve bírói tanácsok rendkívül érzékenyek a hatályon kívül helyezésre, az negatív hangulattal és bizalomvesztéssel járhat.

A hatályon kívül helyezett ügyek számának csökkentése érdekében részben az elsőfokon eljáró törvényszékek bíráival kell konzultációkat tartani, a szükséges tapasztalatok megbeszélése érdekében. Nem lehet ugyanis a hatályon kívül helyezések számát kizárólag másodfokú bíróságok ítélkezési gyakorlatának megváltoztatásától várni. Figyelemmel kell lenni a Kúria joggyakorlat elemző csoportjának ajánlásaira, és

folyamatosan vizsgálni kell azokat a lehetőségeket, amelyek a hatályon kívül helyezések számának csökkentését eredményezhetik.

Ebben a körben nem hagyható figyelmen kívül, hogy az új büntetőeljárásról szóló törvény várhatóan jelentős változásokat fog hozni. A tervezet ugyanis nagyobb hangsúlyt fektet a vádlói és az ítélkező funkció szétválasztására.

Az új büntetőeljárásról szóló törvény tervezett 158. §-ának szövege szerint *„a vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli. A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítási eszközt indítvány hiányában nem köteles beszerezni, és megvizsgálni.”*

Ehhez kapcsolódóan az új törvény tervezett 579. § (4) bekezdése szerint *„Ha a megalapozatlanság nyilvánvalóan a 158. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettség elmulasztására vezethető vissza, a megalapozatlanság következményei nem alkalmazhatóak.”*

Ugyancsak érinti a másod- és harmadfokú eljárásokban hozott hatályon kívül helyezések gyakorlatát a még el nem fogadott törvény azon tervezett szabálya, amely fellebbezési jogot biztosítana a hatályon kívül helyező végzésekkel szemben.

Az idézett szabály jól szemlélteti, hogy jogalkotási szinten is komoly törekvések vannak a megismételt eljárások számának csökkentésére. A másodfokú bíróságok nagyobb teret és szabadságot kapnak az elsőfokú ítélet megalapozatlansági és egyéb hibáinak kiküszöbölésére. Mindez egyszerre jelent lehetőséget és kockázatot az ítélőtábla régiójában a büntető ítélkezés hatékonyságára és időszerűségére. Az ítélőtáblai hatályon kívül helyező végzések száma prognosztizálhatóan csökkenni fog, hasonlóan a törvényszékek ugyanilyen végzéseihez. Az ítélőtáblák másodfokon eljáró tanácsainál azonban jelenleg még ki nem számítható többletmunkát eredményezhet az, hogy a bizonyítási hiányosságokból eredő hibákat bizonyítás felvételével másodfokú eljárásában kell kiküszöbölnie. Összbíróági, illetve régiós szinten remélhetőleg további javulást mutatnak majd az időszerűségi mutatók az új törvény hatálybalépése után.

Távmeghallgatás, tárgyalótermi kép- és hangrögzítés.

A bíróság szervezet tevékenységéhez felhasználható korszerű adatátviteli és adatrögzítő eszközök felhasználásának kiemelt szerepe van, ezért a közigazgatási- közszolgáltatás fejlesztés operatív program tervezési időszakában az OBH Elnöke még munkacsoportot is létrehozott a távmeghallgatás, a tárgyalótermi kép- és hangrögzítés lehetőségének vizsgálatára. A projektszervezet egyik feladata, hogy a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. által vezetett projektben a Belügyminisztérium és BVOP partnerként együttműködjön a távmeghallgatás országos rendszerének kialakításában.

Az új büntetőeljárásról szóló törvény elfogadása és hatályba lépése minden valószínűség szerint a telekommunikációs eszközök használatának előtérbe kerülését eredményezi majd. Az új törvény így lehetőségeket, egyben veszélyeket is hordoz a kollégium időszerűségére nézve. A veszélyt a nem megfelelő felkészülés, az új törvény esetleges ellentmondások

rendelkezéseiből adódó bizonytalanságok, míg a lehetőséget a haladó szellemiségű új szabályok jelentik.

Az új törvény alapján ugyanis az eljárási cselekményen a jelenlét telekommunikációs eszköz útján is biztosítható lesz. Az eljárási cselekmény helyszíne és az elkülönített helyiség között az összeköttetés közvetlenségét és kölcsönösségét továbbító audiovizuális felvétel, vagy folyamatos hangfelvétel biztosítja majd a tanú, illetve a terhelt kihallgatását, a szakértő meghallgatását, vagy a tolmács jelenlétének biztosítását.

A telekommunikációs eszközök használatának kiterjesztése az időszerűsége és a költségkímélésre nézve is pozitív eredményekkel kecsegtet. Az ítélőtábla büntető kollégiumvezetőjének kiemelt feladata, hogy az új törvény haladó szellemű szabályai ténylegesen is alkalmazásra kerüljenek.

A Debreceni Ítélőtábla büntető kollégiumának feladata a régió egységes és megalapozott ítélkezési tevékenységének a kialakítása és fenntartása. Ennek során a törvényszékek büntető kollégium vezetőivel együttműködve érdemes szorosabb kapcsolatot kialakítani az ítélőtábla és a járásbírók között is. Az ítélőtáblát szakmai súlya és elismertsége alkalmassá teszi olyan fórumok, tanácskozások megszervezésére, amelyek a járásbírói szinten felbukkanó problémák megvitatására és megválaszolására lehetnek alkalmasak. Az ítélőtábla büntető kollégiuma az ezzel kapcsolatos erősségeit már bemutatta a járásbírói hatáskörbe tartozó szabálysértési jog területén szervezett országos rendezvények megszervezésével. Fel kell térképezni, hogy a járásbírói bíróságok milyen kérdésekben vennének részt közös konzultációkon. Különösen az új büntetőeljárás törvény hatálybalépését megelőző időszakban számíthatunk ilyen jellegű kérésekre. Ezen elképzelés akadályaként lehet a törvényszéki kollégiumok hasonló törekvése, azonban kellő együttműködéssel biztosítható, hogy hasonló problémákra a régió valamennyi járásbíróján is hasonló megoldások és válaszok szülessenek. Mindezzel párhuzamosan mellőzhetetlen a Kúriával és a többi ítélőtáblával történő folyamatos együttműködés.

Az OBH elnökének a 7/2013. (VII.22.) OBH utasítása rendelkezik az európai jogi szaktanácsadói hálózatról, melynek 2009. július 01. napjától kezdődően a tagja vagyok. Az európai jogi szaktanácsadói hálózat segíti az európai uniós jog, az Európai Unió Bírósága és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának megismertetését. Az európai szaktanácsadói hálózat már eddig is számos jó és ajánlott gyakorlatot dolgozott ki, amelyek egy része nem csupán a szakmai megalapozottságot, hanem az időszerűséget és a költségkímélő módszerek alkalmazását is segíti. Ezen módszerek az ítélkezés egyéb területein is alkalmazhatóak, például az adatbázis számára előre több nyelven is lefordított átiratok, megkeresések, idézések és egyéb formanyomtatványok. Ezek használata esetén a fordítás költségei mellett a szakfordításra fordított idő is megspórolható.

Leendő kollégiumvezetői feladatok ellátását segíthetik az olyan korábbi megbízásaim, mint a Kúria Elnökének felkérése a külföldi érintettségű ügyekkel kapcsolatos

joggyakorlat elemző csoport munkájában történő részvételem. A joggyakorlat elemző csoportot Molnár Gábor kúriai tanácselnök vezeti.

Végül szükséges utalnom arra, hogy a Debreceni Ítéltábla büntető kollégiumának szakmai súlyát, elismertségét tovább lehetne erősíteni a jövőben azáltal, ha az Ítéltáblai Határozatok című folyóirat mellett a Kúriai határozatokban még gyakrabban megjelennének olyan döntések, amelyeket a Debreceni Ítéltábla büntető ügyszakos tanácsai hoztak.

II. Emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Debreceni Ítéltábla illetékességi területéhez négy törvényszék tartozik. Ez a Debreceni Törvényszék, a Nyíregyházi Törvényszék, a Miskolci Törvényszék és az Egri Törvényszék. A Debreceni Ítéltáblán jelenleg három tanács látja el az ítélező tevékenységet a büntető kollégiumban. A Bf. I. tanács elnöke az ítéltábla elnöke, aki mellett két bíró ítélezik. A Bf. II. tanács egy tanácselnökkel és három bíróval végzi feladatait, melyből egy bíró az ítéltáblán kirendeléssel dolgozik, míg a Bf. III. tanácsban két tanácselnök működik, egyikük a jelenlegi kollégiumvezető és további két bíró.

A Debreceni Ítéltábla büntető kollégiumának következő kollégiumvezetői ciklusára irányadó ítélezési tevékenységéhez a statisztikai adatokból láthatóan az elmúlt évek eredményei a pillanatnyi állapot megnyugtató kiindulási alapot teremtenek. A büntető kollégium előtt álló ítélezési feladatok továbbra is a három fellebbviteli tanácsra hárulnak, azonban időben fel kell készülni majd arra is, hogy több nagy tapasztalatú és kimagasló munkabírási kolléga esetén a következő kollégiumvezetői ciklus alatt esedékessé válhat a nyugdíjba vonulásuk.

A kollégium jelenlegi létszáma igazodik a peres és nem peres ügyek érkezéséhez. A kisebb szervezet erőssége a közvetlen kapcsolattartás lehetősége, ami a vezetők számára is könnyebbé teszi a közvetlen munkatársak megismerését, az ügyszak helyzetének, időszerűségének folyamatos átlátására. A kisebb létszámú kollégiumnál azonban elkerülhetetlen, hogy az ítélezés mellett adódó egyéb kötelezettségek teljesítése (szakmai előadás, kirendelések, szakmai utak és értekezletek) vagy egyéb nem várt esemény (például betegség) esetén az egész tanács munkavégzése akadályozva lesz.

A Debreceni Ítéltábla Bf. III. számú tanácsánál jelenleg bevált struktúra, hogy a négyfős tanácsban két tanácselnök is működik, ami biztosítja a tanácselnök egyéb kötelezettségéből adódó elfoglaltsága esetén is a folyamatos ítélezést. A háromnál több fős többi tanácsnál (jelenleg a Bf. II. számú tanács) ez a struktúra kialakítása a jövőben támogatandó, és így elkerülhető, hogy az időszerű ítélezésnek a tanácsok felépítéséből adódó akadály legyen.

Jelenleg egy bíró kolléga van hosszabb távú kirendeléssel a Debreceni Ítéltábla II. számú tanácsában. A kirendeléssel az ítéltáblán dolgozó törvényszéki kolléga nem csupán az ítéltábla időszerűségét javítja, hanem hozzájárulhat a kirendelt bíró szakmai fejlődéséhez, és nagyobb rálátással bír a másod- és harmadfokú ítélezési tevékenységre.

A jövőben támogatható lehet a törvényszékekkel megkötendő együttműködési megállapodásokat, és ezzel elősegíteni azt, hogy a régió törvényszékeinek bírái rövid, néhány hónapos kirendeléssel a Debreceni Ítéltáblán is ellássanak ítélező tevékenységet. Mindez pozitív hatással lehet az ítéltábla befejezett ügyeinek számára, a kirendelt kolléga szakmai fejlődésére, a jogegységre, és végül lehetőséget ad arra, hogy az ítéltábla bírái megismerhessék azokat a törvényszéki kollégákat, akik a legalkalmasabbak lehetnek arra, hogy a jövőben az ítéltábla kollégiumának tagjai lehessenek.

A kollégiumvezetőnek a törvényi feladatainak teljesítése körében nélkülözhetetlen nem csupán az ítéltábla táblabíráival, hanem az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek kollégiumával való folyamatos együttműködés, és az ítélezés régióon belüli egységesítésének az elősegítése. A büntető kollégium vezetőjének feladata, hogy az illetékességi területéhez tartozó törvényszékeken az ítélezési gyakorlatot megfelelő mélységben ismerje, a joggyakorlati tapasztalatokat, jogesetekből leszűrhető jogvita problémákat folyamatosan összegyűjtse, elemezze. Ennek érdekében kölcsönös szakmai információáramlást kell kialakítani, aminek a garanciája, hogy az ítéltábla képviselője útján vesz részt az illetékességi területéhez tartozó törvényszék kollégiumi ülésén. Fontos kiemelni azt is, hogy az ítéltábla kollégiumának tagjai az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek adott ügyszakon működő kollégiumának bírái közül hat évre választott kimagasló teljesítményt nyújtó bírái, továbbá a törvényszékek azonos ügyszakban működő kollégiumának a vezetői is (BSZI. 154. § (3) bekezdés). A jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kialakult szakmai kapcsolatok alapvetően kiépültek és jól működnek, amelyek szerepét formális és informális úton is erősíteni szükséges.

Az egyik legfontosabb kollégiumvezetői feladat a kiegyensúlyozott és harmonikus munkahelyi légkör megteremtése, amelyben a kollégiumvezető és az elnök, a kollégiumvezető és a többi tanácselnök, illetve valamennyi bíró között kölcsönös tiszteleten alapuló munkakapcsolatnak kell kialakulnia. Kollégiumvezetői pályázatom elfogadása esetén mindennek megteremtését tekintem az egyik legfőbb feladatommak. A jó hangulatú kollégium teremthet csak olyan inspiráló munkakörnyezetet, ami alkalmas a kölcsönös megértésen és tiszteleten alapuló szakmai konzultációkra.

Meggyőződésem, hogy az ítéltábla bíráinál, mint felső bíróságok tagjainál az ítélezési munka mellett a szakmai elfogadottságot erősíti, ha kellő színvonalú elméleti, tudományos megalapozottsággal bíró publikációs tevékenységet is folytatnak. Mindezt eddig is szorgalmaztam a kollégiumi tagok körében, illetve örömmel fogadtam publikációs tevékenységüket. A Debreceni Ítéltábla 10 éves évfordulójára elkészült

szakmai tanulmánykötet egyik szerkesztője is lehettem. Külön büszkeséggel töltött el eddig is, hogy a Debreceni Ítéltábla büntető kollégiumának tagja lehetek, amely magas szintű, időszerű és megalapozott döntéseivel, és tudományos publikációs tevékenységével is szakmai hírnevet szerzett magának. A Debreceni Ítéltábla bírái az ország elismert tudományos folyóirataiban, valamint a Debreceni Ítéltábla honlapján kialakított szakmai cikkek között számos olyan tanulmányt tettek már közé, amelyeket bíró és nem bíró kollegák is felhasználnak munkájuk során. Kollégiumvezetőként fontosnak érezném, hogy a kollégium tagjait szakmai tanulmányok publikálására bátorítsam, elősegítve ezzel a régió ítélkezési tevékenységének egységét, illetve az ítélőtábla szakmai tekintélyének erősítését. Ebben a körben jegyzem meg, hogy a Debreceni Ítéltáblának jelenleg két büntető ügyszakos tanács mellé beosztott titkára is folytat PhD tanulmányokat, valamint Dr. Háger Tamás bíró kolléga is jelen félév végén szerez abszolutóriumot PhD képzés keretében a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolában.

A Debreceni Ítéltábla elnökével történő egyeztetés mellett érdemes kialakítani olyan rendszert, melyben a kollégiumvezető - előre meghatározott kritériumok szerint - rendszeresen részt vesz nem csupán a beosztása szerinti tanács munkájában, hanem tanácselnökként, előadó vagy szavazó bíróként a többi fellebbviteli tanács munkájában is. Mindez segíthet az egységes gyakorlat kialakításában, a személyes kapcsolatok erősítésében, az eltérő döntések elkerülésében és a jó megoldások, tapasztalatok hasznosításában.

Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodáshoz kapcsolódik az igazságügyi alkalmazottak munkájának a folyamatos segítése. Az igazságügyi alkalmazottak munkateljesítményében előforduló minőségi és mennyiségi különbségek nem hátrálhatják az ítélkező munka időszerűségét és hatékonyságát. Az igazságügyi alkalmazottak folyamatos képzésével, részvételükkel létrehozott tanácskozással érdemes közösen átbeszélni a jogszabályok és szabályzatok változásait, egyben elősegíteni a hatékony és költségkímélő ügyviteli tapasztalatok egymással történő megosztását.

III. Tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A tárgyi és pénzügyi erőforrások megteremtése alapvetően nem az ítélőtábla büntető kollégiumvezetőjének a feladata. Napjainkban azonban a bíróságok integritását nem sértő pályázati lehetőségek feltárásával, azok megalapozott szakmai előkészítésével a büntető kollégiumvezetőnek is meghatározó szerepe lehet. Ebben a körben az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett pályázatok mellett a bírósági szervezeten kívüli pályázati lehetőségeknek is szerepe van, melyek folyamatos figyelemmel kísérése, pályázatokban történő részvétel megfontolása már napjaink kollégiumvezetőinek a feladata. Ezen pályázatok részben bírósági szervezeten belül, részben azon kívüli szervezetekkel, például felsőoktatási intézményekkel feltételezik az együttműködést.

A várhatóan 2018 januárjától hatályba lépő új büntetőeljárás törvény a telekommunikációs eszközök használatának kiterjesztése körében külön fejezetben szabályozza majd az elektronikus kapcsolattartás intézményét, ami lehetővé teszi, hogy a bíróságnak címzett iratokat elektronikus úton legyenek benyújtva, és védők, szakértők, tolmácsok, más hatóságok elektronikus kapcsolattartást válasszanak.

Ehhez kapcsolódóan a kollégium régiójában felmerülő problémákat, jó gyakorlatokat folyamatos tanácskozásokkal egyeztetésekkel kell elősegíteni. Az új törvény ugyanis várhatóan lehetőséget nyújt majd az iratmásolási, postázási költségek csökkentésére.

A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal történő gazdálkodást költségkímélő joggyakorlat kialakításával is nagyban lehet segíteni. Alapvetés azonban, hogy az ezzel kapcsolatos ajánlások kidolgozásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy az ítélezési munka, a döntés megalapozottsága, a bírói függetlenség nem költségvetési kérdés. Számos olyan bírói döntés van, amit költségvetési megfontolásból nem lehet irányítani vagy befolyásolni. Lehet viszont takarékoskodni szükségtelen kiadások mellőzésével és az ezzel kapcsolatos jó gyakorlatok megvitatásával és ajánlásával. Az ügyvédi kamarákkal és az eljáró ügyvédekkel kialakítandó jó kapcsolat része lehet, például a kért iratmásolatok elektronikus formában történő megküldése, ami jelentős fénymásolási és posta költség csökkentésével jár. Megfigyelhető, hogy esetenként csupán megszokásból történik papír alapú iratkiadás. Néhol egy-egy ügyben ugyan azon vádlott védőjének többször is megtörténik az iratok fénymásolása, majd postázása amiatt, hogy védőváltáskor a bíróság nem figyel kellőképpen arra, hogy melyek azok az iratok, amiket korábban a védelemnek már kiadtak az eljáró hatóságok.

Az Európai Jogi Szaktanácsadók hálózata már számos olyan formanyomtatványt és típusmegkeresést több nyelvre lefordítottatott és a bíróság központi intranetes honlapján közzétett, amelyek minden ügyben azonos szövegezéssel merülnek fel. Hasonló megkeresések, idézések nem csupán a külföldi ítélet érvényének elismerésével kapcsolatosan merülnek fel, ezért ezeket a jövőben érdemes számba venni és a régióban előforduló leggyakoribb nyelveken valamennyi bíró számára elérhetővé tenni.

Szükséges a szakmai tanácskozásokon egyeztetéseket tartani a régió kollégium vezetőivel arról is, hogy az egyes ügycsoportok kezelésében milyen hatékony költségcsökkentési módszerekkel tudnak élni annak érdekében, hogy a jó gyakorlatokat kiterjesszük, megerősítsük. Egy-egy monstre ügyben, például a tárgyalás előkészítés keretében a költségek csökkenthetőek, ha az egymással nem összefüggő terheltek védelmét ugyanazon kirendelt védő látja el. Ez különösen kumulálódik az ítéletábla által kifizetett költségeknél is, ugyanis jellemzően a kirendelt védők az ítéletábla székhelyére is elutaznak, így nem jelentéktelen tétel az, hogy a kirendelt védői díjon felül hány védőnek kell az útiköltségét is megtéríteni. Jelentős összeg spórolható meg abban az esetben is, ha a törvényszéken eljáró elsőfokú bíró az eljárása befejezésekor jegyzőkönyvben is rögzíti azon védők nyilatkozatát, illetve kérelmét, akik kérik a kirendelés alóli felmentésüket, mert nem kívánnak másodfokú eljárásra, például Egerből vagy Miskolcra Debrecenbe utazni. Ugyanilyen egyeztetés szükséges például a szakértői kirendelési gyakorlattal kapcsolatosan. A szakértői költségek terén is

megfigyelhető jelentős eltérés, például a genetikai szakértés területén, ráadásul gyakran nagyságrendekkel olcsóbb szakértő sokkal gyorsabban is elvégzi a feladatát.

A fordítási költségek terén is jelentős eltérések mutathatók ki a régióban, azonban semmi akadálya nincs annak, hogy egy-egy bíróság indokolt esetben akár más megyében működő fordító irodát bízjon meg, például a végzések, ítéletek lefordítására. Az egyeztetésbe érdemes az ügyészségeket is bevonni, ugyanis a jelenlegi büntetőeljárás törvény - bár nem szerencsés - rendelkezése alapján a bírósági szakaszban a keletkezett ügyészégi átiratok lefordításáról az ügyészség gondoskodik, azonban a költségeket a bíróság viseli. Ezen szabály megváltoztatására az Országos Bírósági Hivatal Kodifikációs Munkacsoportja már tett javaslatokat az új büntetőeljárás törvény kapcsán, azonban jelenleg az ügyészségek nincsenek arra rákényszerítve, hogy a legolcsóbb díjú fordítást szerezzék be, ugyanis azt nem az ügyészégi szervezet, hanem a bíróságok költségvetése finanszírozza.

A bírói függetlenséget és az ítélezést nem sértheti, ha a kollégiumvezető a szakértői, fordítási és védői irattanulmányozási díjak megállapításának és kifizetésének rendszerét és gyakorlatát folyamatosan ellenőrzi. Az ezzel kapcsolatos végzések meghozatalakor a túlzott díjigényeket alapos revíziónak kell alávetni, és a negatív tapasztalatokat régiós szinten is egyeztetni.

A fordítás és tolmácsolás körében régiós szinten érdemes gondolkozni a Debreceni Ítéltábla és a kapcsolódó törvényszékeknek. Rendszerezni kell, mikor szükséges hiteles fordítás, mert minden más esetben megfelelően felkészült fordítót is igénybe lehet venni. Különösen a ritka nyelvek esetében fordulhat elő, hogy túlzottan magas fordítási és tolmácsolási díjat kér az, aki úgy gondolja, hogy az adott megyében kizárólag az ő személyére és munkájára van utalva a bíróság. A megfelelő adatbázis lehetőséget ad árajánlat kérésére is, hiszen fordítás esetén a karakterszám, míg tolmácsolás esetén a bíróságon töltött idő megfelelően összehasonlítható díjakat tud felmutatni. Ebben a körben a kirendeléseknél nem lehet helye a megszokásnak, az ismeretségnek, legfeljebb a megbízhatósággal és a szakmai kompetenciákkal kapcsolatos tapasztalatok megosztásának.

Az ítélező tevékenység hatékonyságát egyben időszerűségét is elősegíti az, ha a szükséges tárgyi eszközök is rendelkezésükre állnak a bírácoknak a munkájuk végzéséhez. Szükséges lenne, hogy minden bíró rendelkezzen, ún. távoli asztal hozzáféréssel, azaz bírósági lappal, amely kapcsolódást jelent a Verde rendszerhez. Mindez biztosíthatná valamennyi bíró számára, hogy otthoni munkavégzés mellett is elérhetők legyenek a belső hálózat adatain kívül, a szakmai munkát is segítő, a központi intraneten megtalálható anyagok és adatbázisok. Érdemes utalni arra, hogy az otthoni munkavégzés kedvezménye általában munkahelyi szinten csökkenti a költségeket, (a bíró saját háztartásában dolgozik), mégis az ún. dolgozói elégedettsége az otthoni munkavégzés lehetősége kapcsán a munkahely iránti odaadást erősíti. A kollégiumvezető feladata ebben a körben az, hogy megfelelően ellenőrizze azt, hogy az otthoni munkavégzés nem megy-e az ítékezés, illetve az írásba foglalás időszerűségének a rovására.

IV. Bíróági integritás

A büntető kollégium integritása, az ítélkezéshez kapcsolódó igazgatási munka átláthatósága, annak kiszámíthatósága és ellenőriztisége kapcsán meghatározó jelentőségű az Országos Bíróági Hivatal elnökének a 6/2016. (V.31.) OBH utasítása az integritási szabályzatról, amely 2016. július 01. napjától lesz hatályos. Az integritási szabályzat a bíróságok működésével összefüggő visszaélések kezelése, az integritássértések meghatározása, az összeférhetetlenséggel kapcsolatos kérelmekkel és bejelentésekkel összefüggő eljárások, a mentelmi jog felfüggesztésével kapcsolatos eljárások, az ajándék elfogadásának tilalmára, az integritási tanácsadásra vonatkozó, valamint a korrupciós kockázatokkal összefüggő bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos eljárás rendjéről a legfontosabb kérdéseket rendezi. A Debreceni Ítéltábla Elnökének kapcsolódó intézkedése az „Elnöki intézkedés a tiltott ajándék kezeléséről” címet viseli.

Ezen szabályzatok annak biztosítására törekednek, hogy az integritást sértő magatartásokkal szemben egységes fellépés legyen, amely egyben áttekinthető, előre meghatározott és az integritássértéshez arányos következményt rendel.

Az integritással kapcsolatos teendők megbeszélésére azonban a szabályzat egységes értelmezése érdekében is fokozottan szükség van. Ezen tanácskozásokra érdemes meghívni a régió valamennyi bíróági szintjének a képviselőit. Előfordulhat az, hogy ami egy kis közösségben, helyi járásbíróaságon még természetes, és nem kifogásolható, az egy régiós szintű felsőbíróaságon, a Debreceni Ítéltáblán már aggályos lehet. Mindez következhet az eljárások eltérő természetéből is. Az egységes szemlélet iránti igényből viszont következik, hogy a régió különböző törvényszékein, és különböző törvényszékekhez tartozó járásbíróaságin nem alakulhat ki eltérő gyakorlat. Az integritás körében így kockázatként jelentkezhetnek már kialakult, és eltérő helyi szokások, azonban a szabályzat kapcsán új lehetőség lesz a felmerülő kérdések nyílt és őszinte megbeszélésére.

A bíróságokhoz való hozzáférés több szinten jól működő rendszerben már kialakult, így az ítélőtáblán az ügyfélfogadás az irodákban zökkenőmentesen történik. Integritási kérdést vethet fel azonban, ha a büntetőügyekben ügyfelek vagy azokat képviselő jogi képviselők, védők a bírakat telefonon vagy személyesen közvetlenül elérhetik. Ennek megfelelően már tanácselnökként is kértem az ítélőtábla elnökét, hogy egyeztessen a biztonsági szolgálat vezetőjével az iránt, hogy közvetlenül telefonon ne legyenek kapcsolható. Az ügyfelek szemében is kockázata lehet annak, ha jóhiszeműen az ügygel kapcsolatban a várható perbeli eseményekről tájékoztatást ad a bíró, hiszen az ezt észlelő ügyfél, vagy terhelt szemében könnyen olyan képbe kerülhet, mint aki bizalmi kapcsolatban van védőjével, jogi képviselőjével. Az ítélőtábla szintjén a pervittel kapcsolatos rendkívüli szóbeli tájékoztatást is kizárólag a tanácsjegyzőkön keresztül tartom elfogadhatónak.

A bíróági igazgatási munkának sajátos, ún. kettős elvárásnak kell megfelelnie, hiszen garantálni kell a szervezet integritását, ezzel együtt az átláthatóságát is, a

függetlenséget, a szakmaiságot, a pártatlanságot, de mégis része kell, hogy legyen a felelősség és a számonkérhetőség is. Az ítélkezési munka átláthatóságának egyik garanciája lehet a kollégiumon belül pontosan meghatározott ügyelosztási rend. Esetenként azonban nem mellőzhető az előre meghatározott elvek mentén kialakított ügyelosztásba történő egyéni beavatkozás, ugyanis előfordulhatnak aránytalanságok az ügyérkezésekben az ügyek minőségében, mennyiségében. Ilyenkor az ingadozó ügyelosztást eseti beavatkozással kell kiküszöbölni. Az eseti beavatkozásnak oka lehet még számos körülmény, így például egyes tanácsok kizártsága meghatározott ügyek elbírálásából.

Az integritási szabályzat végrehajtásával kapcsolatos intézkedések címzettje elsősorban az ítélőtábla elnöke (Integritási szabályzat 50. §), azonban a kollégiumvezető is köteles mindezt az ítélkezési munka átláthatóságának biztosításával, valamint vizsgálati, ellenőrzési jogkörének gyakorlásával elősegíteni.

V. Bíróshoz való hozzáférés

Az OBH Elnöke a bíróságok szolgáltató jellegének erősítését, és a XXI. század igényeihez való igazítását kiemelt célnak tekinti. Ennek keretében folytatódtak a korábbi években meghirdetett programok: tanúgondozás, gyermekközpontú igazságszolgáltatás program, a nyitott bírósági program, valamint az ügyfél elégedettség mérés.

A tanúgondozás és áldozatvédelem program elsődlegesen a tanúgondozásra fókuszál, mely program célja, hogy segítséget nyújtson ahhoz, hogy a bírósági tárgyalásra idézett tanúk magabiztosan, jogaikat ismerve, félelem nélkül tudjanak megjelenni a bírósági tárgyalásokon. Ezen programhoz kapcsolódik az OBH gyermekközpontú igazságszolgáltatás elnevezésű programjának azon célkitűzése, hogy büntetőügyek terén a gyermekek érdekei érvényesüljenek oly módon, hogy tanúként, a bűncselekmény sértettjeként, esetlegesen fiataalkorú terheltként részt vesznek, akkor az életkorúknak megfelelő bánásmódban részesüljenek. A program célja, a kiskorú ügyeket tárgyaló bírák folyamatos felkészítése az ezzel kapcsolatos speciális és komplex elvárásokra. A gyermekközpontú igazságszolgáltatás munkacsoport tagjai közreműködtek az új Be. munkacsoport munkájában is, a fiatalokra vonatkozó szabályok kidolgozásában való segédkezésben.

A Debreceni Ítélőtáblán, mint fellebbviteli bíróságon ritkán adódhat olyan eljárási szituáció, hogy büntetőügyekben külön figyelmet kellene fordítani a gyermekekre. A tárgyi feltételek azonban adottak a gyermekek (és valamennyi tanú) elkülönített várakoztatására (két folyosós tárgyalóterem vannak), zártláncú telekommunikációs eszközzel történő kihallgatásra (erre alkalmassá tett helyiség, stb). Feladat, azonban, hogy a régió bíróságai tapasztalataikat egymással megosszák, hiszen a gyermekek védelme mellett a bizonyítékok megőrzése, a gyermeki vallomás, mint bizonyítási eszköz kizárásának elkerülése az ítélőtábla által is meghatározott joggyakorlatra hárul.

A Debreceni Ítélőtábla bírái és titkárai csatlakoztak a nyitott bíróság programhoz annak meghirdetésétől kezdődően. A program keretében a bírák és a bírósági titkárok több

iskolát felkerestek, előadást tartottak. A Debreceni Ítéltáblán több alkalommal megrendezésre került középiskolás diákoknak bírósági mintatárgyalások perszimulációja, ahol minden alkalommal a média is jelen volt. A bírói munkának a középiskolás diákokkal való megismertetése rengeteg előnnyel járhat, így a bírósági döntések elfogadottságát segíti, bűnmegelőző szerepe van, illetve segítheti a jogász, illetve bírói hivatás iránti érdeklődést, és reális képet kapnak a bírói pályáról.

Támogatom azokat a megoldásokat, amelyek lehetőséget nyújtanak joggyakornokok fogadására az ítéltáblán. Mindez segítheti a bírói munka megismerését, illetőleg a legrátermettebb hallgatók körében a bírói pálya iránti elköteleződést, valamint a leendő kollegák kiválasztását, róluk történő vélemény formálást. Azáltal, hogy egyetemi hallgatók közelebből megismerhetik az ítélezési tevékenységet, a kötelező titoktartási nyilatkozat mellett a társadalmi nyilvánosság előnyével is jár. Mindez a Debreceni Ítéltáblán részben már megvalósult a Debreceni Egyetem, valamint a Debreceni Ítéltábla Elnökének megállapodása nyomán, amely úgynevezett jogi klinika programot valósított meg a Debreceni Ítéltáblán. A jogi klinika program működtetésében jelenleg is aktív szerepem van a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőeljárás Jogi Tanszékének vezetőjeként. Kockázatot csupán az jelenthetne, ha a szűk értelemben vett ítélezési munkán kívüli tevékenység túlzott időt venne el a bírói munkától. Ezen aggály alaptalanságát azonban a Debreceni Ítéltábla jól működő, de továbbfejleszthető programja már igazolta.

A Debreceni Ítéltábla honlapján közzétett szakmai publikációk nem csak az ítéltábla elismertségét erősítik, hanem a jogegységet is szolgálják a jó gyakorlatok átadásával, ezentúl az információk naprakész átadásával a bírósághoz való hozzáférést is erősítik, és alkalmasak a bírósági munka érthető és közvetlen bemutatására. Ez a tevékenység is olyan kommunikációra ad lehetőséget, amely segíti a bíróságok pozitív megítélését.

Az OBH Elnökének egyik stratégiai célja a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése. Elkezdődött az ügyfél elégedettségének mérése, valamint ügyfélcentrumok kialakítása. Céлом, hogy az ügyfél elégedettségi mutatók terén is kiemelkedjen a Debreceni Ítéltábla büntető kollégiuma, és a visszajelzések alapján is ügyfélbaráttá váljon.

A bíróságokhoz történő hozzáférés keretében érdemes szólni a bíróság és média kapcsolatáról is, hiszen a nyilvánosság nem csupán az igazságszolgáltatás felett álló társadalmi kontroll, hanem fontos eszköz is a bíróságba vetett hit megőrzésére, és a döntéseknek a szakmai és nem szakmai közvélemény előtti elfogadtatásához. Nem elegendő a törvényes eljárásokban a szakszerű és megalapozott döntések meghozatala, azok megfelelő kommunikálása is elengedhetetlen. A garanciális szempont mellett a nyilvánosság a generális prevenciót is szolgálja, ezért a büntető kollégiumvezetőnek is kötelessége a rá vonatkozó szabályok szerint ápolni a kapcsolatot a sajtóval a döntések megismerhetősége érdekében. Kedvező értékitéletet csak jó kommunikációs stratégiával érhető el, amely folyamatba az OBH Elnökének szempontjait, az ítéltábla elnökét, sajtószóvivőjét és a régió kollégiumvezetőit is érdemes bevonni. Egyetlen felsőbbbírósági

határozat közzététele sem irányulhat a bírósági szervezet más eljárási szintjén ítélező bíróságáról történő kedvezőtlen kép kialakításához.

Együttműködés a többi hivatásrenddel

Az Országos Bírósági Hivatal a Legfőbb Ügyészséggel az ügyészek elektronikus betekintési lehetőségének megvalósítása érdekében folyamatos tanácskozásokat tartott, az ügyvédi hivatásrenddel is kialakításra került az ún. hírvívó projekt, melynek keretében a bírósági elektronikus tájékoztatási és figyelmeztetési rendszer felület és szolgáltatás kerül kialakításra.

A XXI. század követelményeihez igazodó ítélezés feltételezi azt is, hogy a bírósággal kapcsolatba kerülő ügyvédek, szakértők tisztában legyenek a bíróság elvárásaival, a rájuk vonatkozó kötelezettségekkel és jogosultságokkal.

Az új büntetőeljárás törvény várhatóan olyan technikai és személyi képességeket vár el más hivatásrendektől, amelyek jelenleg még nem természetesek. Az ügyvédjelöltek képzésében eddig is részt vettek az ítélőtábla bírái, azonban az ügyvédi kamarákkal együttműködve érdemes olyan rendezvényeket is szervezni, amelyeknek a büntető ügyekben eljáró ügyvédek, szakértők a címzettjei.

A bíróságokhoz történő hozzáférést elősegítő elektronikus fejlesztés hamarosan a büntetőügyekben is érzékelhetővé válik, amelyre bírákat, bírósági alkalmazottakat fel kell készíteni. Ennek hiányában az új rendszer kockázatává válik a bíróságokhoz történő hozzáférés lelassulása, és vitás, nehezen kezelhető esetek kialakulása.

VI. Képzés

A korábban kialakított képzési stratégiának megfelelően 2015. I. félévében indult el az OBH új képzési rendszere, melynek alapját továbbra is a Magyar Igazságügyi Akadémián megrendezett képzések adják. Újdonság ugyanakkor a helyi és regionális képzések rendszer szintű működtetése. A Debreceni Ítélőtábla büntető kollégiumának továbbra is nagy szerepet kell vállalnia a képzések lebonyolításában, megszervezésében, a megvitatandó témakörök kiválasztásában, illetve az előadások megtartásában.

Ebben a szerkezetben különbséget tesz az OBH a képzés tartalmi meghatározása és a végrehajtás szintjei között. Ennek célja, hogy a képzéseket szélesebb körben tegye elérhetővé helyi és regionális megvalósítás útján. A képzések módszertani egységességét a „Képzők Képzése” rendszer hivatott biztosítani.

A bírói munkában a minimum követelmény, mégis az egyik legnagyobb kihívások egyike, hogy az ítélező bíró naprakészen kövesse a változó jogszabályokat. Az új kollégiumvezetés időszakára fog esni várhatóan az új büntetőeljárásról szóló törvény elfogadása, majd hatályba lépése, amely jelentős szemléletbeli, munkaszervezési és jogszabály tanulási követelményeket támaszt valamennyi bíróval szemben. Az új büntetőeljárásról szóló törvény majdani megismertetésében, az alkalmazására való felkészülésben és az egységes bírói gyakorlat kialakításában az ítélőtábla

büntetőkollégiumának, így büntetőkollégium vezetőjének is markáns, meghatározó szerepe kell, hogy legyen. Az új büntetőeljárásról szóló törvény kodifikációs munkálatainak figyelemmel kísérése az Országos Bírósági Hivatal kiemelt programjai közé tartozik, melyhez kapcsolódóan tagja vagyok az új büntetőeljárásról szóló törvény kodifikációs munkacsoportnak. Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének delegálása nyomán részt vehettem és részben képviselhettem a bíróságokat az Igazságügyi Minisztériumban felállított kodifikációs szakértői testületben is, így a kodifikációs törekvéseket eddig is figyelemmel kísérhettem, illetve esetenként alakíthattam is.

Az új büntetőeljárásról szóló törvénnyel kapcsolatos folyamatos képzések és tanácskozások az ítélkezés időszerűségét és megalapozottságát is szolgálják. Az új eljárási törvénnyel kapcsolatban szükséges lesz régiós szintű és helyi szintű bírói tanácskozásokra és a törvényszékek kollégiumvezetőivel egyeztetve szükség esetén nem csupán a törvényszékek kollégiumainak bevonásával, hanem akár járásbírói szinten is érdemes konzultációkat megszervezni.

Rendkívül fontosnak tartom az ítélkezés színvonalának növelése érdekében az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar és nem magyar érintettségű ítéleteinek közreadását és megismertetését a bírakkal, bírósági titkárokkal és fogalmazókkal, amely ítélkezési gyakorlatot a régióhoz tartozó bírói munkába is szükséges beépíteni. Itt a peres ügyekre, és a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos nem peres eljárásokra is figyelemmel kell lenni. Az uniós szintű jogalkotás szintjén is folyamatosan újabb és újabb joganyagok jelennek meg, amelyekkel kapcsolatban a közvetlen alkalmazás igénye is felmerülhet. Erre példa volt korábban az Európai Parlament és a Tanács 2012 május 22-i 2012/13/EU irányelve, amely a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról rendelkezik, és éppen a Debreceni Ítéletábrla általam vezetett tanácsa mondta ki elsőként annak közvetlen alkalmazhatóságát az eljárási törvény módosításáig. Hasonló jogalkotási termék lehet az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016. május 11. napjától hatályos 2016/800 irányelve, amely a büntetőeljárás során a gyanúsított vagy vádlott gyermekek (tizennyolc éven aluliak) részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szól.

A következő kollégiumvezetői ciklus egyik legfontosabb kihívása lesz az informatikai fejlesztések zökkenőmentes alkalmazása, a büntető ügyszakban az elektronikus ügyintézés kiterjesztése, és az ehhez kapcsolódó tudásnak, elveknek, módszereknek a bírák, igazságügyi alkalmazottak részéről történő elsajátítása. Mindez fokozott együttműködést igényel a fellebbviteli főügyészséggel és a törvényszékekkel, valamint a régió ügyvédi kamaráival. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartok szakmai tanácskozásokat létrehozni a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség, törvényszékek, a régió ügyvédi kamaráinak vezetőinek jelenlétével.

2016. őszétől az Európai Unió jogalkotásban jelentős változások várhatóak. Erre képzések keretében kell a régió bírói kollegáit felkészíteni.

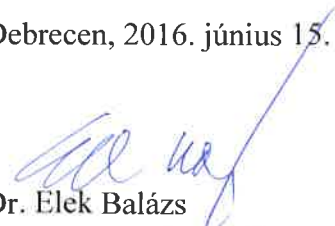
Szükséges rögzíteni, hogy a kollégiumi üléseken - ahol a legaktuálisabb joggyakorlattal összefüggő kérdések megvitatása zajlik -, érdemes törekedni arra, hogy azok még inkább

összhangban álljanak a regionális szintű egyéb képzési és szakmai tanácskozásokkal. A kollégiumi üléseknek és a szakmai tanácskozásoknak is egyaránt célja ugyanis, hogy az ítélkező munka ellátásához segítséget nyújtsanak és fórumot adjanak az eltérő jogi álláspontok ütköztetésére.

Figyelemmel arra, hogy az ítélőtábla szakmai kollégiumainak kiemelt feladata van a képzési, oktatási feladatok ellátásában, az országos oktatási programokkal összhangban helyi és regionális szakmai rendezvényekre egyre nagyobb súlyt kell helyezni. Az oktatási tevékenység során nem hagyhatóak azonban figyelmen kívül azok a helyi felvetések sem, amelyek az alsó fokú bíróságoktól érkeznek, ugyanis az első fokon felmerülő problémákat leginkább az első fokon eljáró bíró kollegák ismerhetik. A Debreceni Ítélőtábla büntető kollégiumának tagjaként a képzési, oktatási tevékenységben már eddig is igyekeztem kivenni a részem. Az előadói, oktatási és tudományos tevékenységemet a szakmai önéletrajzom és annak mellékletei tartalmazzák.

A képzések terén is ki kell használni az ítélőtábla helyi szintű nemzetközi kapcsolatait, amelyre a Nagyváradai Ítélőtáblával kibontakozó kapcsolatok nyújthatnak jó alapot és lehetőséget. Sem a képzések, sem a nemzetközi együttműködés nem lehetnek öncélúak. A nagyváradai kollégákkal például a külföldi ítéletek és európai elfogatóparanccsal kapcsolatos végrehajtási kérdéseket, bizonyítási cselekmény elvégzésére irányuló megkeresések eljárási kérdéseinek megvitatására érdemes legelső körben szakmai fórumot.

Debrecen, 2016. június 15. napján

Dr. Elek Balázs

ítélőtáblai tanácselnök, Debreceni Ítélőtábla